

*Міністерство освіти і науки України
Сумський державний університет*

**КАФЕДРА ЕКОНОМІКИ, ПІДПРИЄМНИЦТВА
ТА БІЗНЕС-АДМІНІСТРУВАННЯ**

КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА МАГІСТРА

Тема: Економічні засади створення та управління громадською організацією.

*Спеціальність 073 «Менеджмент»,
освітня програма 8.073.00.09 «Бізнес-адміністрування»*

Завідувач кафедри: _____/Карінцева О.І./

Керівник роботи: _____/Євдокимов А.В./

*Виконавець: _____/Букін А.В./
П.І.Б.*

*Група: _____БА.мз-91с
шифр*

Суми 2020

Зміст

Реферат.	3
Вступ.	5
1 Економічна сутність неприбуткових та громадських організацій.	7
1.1 Шлях до реєстрації громадської організації	7
1.2 Неприбуткові організації: визначення і класифікація	9
2. Економічні підходи оподаткування громадських та неприбуткових організацій.	16
2.1 Особливості організації обліку неприбуткових організацій.	16
2.2 Звітність неприбуткових організацій.	18
2.3 Оподаткування неприбуткових організацій.	21
3. Особливості при здійсненні громадською організацією.	33
3.1 Структура органів правління організації.	33
3.2 Стилi управління.	25
Висновок.	37
Список використаних джерел.	39

Реферат

Кваліфікаційна робота займає обсяг 40 сторінок, 1 таблицю і 4 рисунка, 23 джерела використаної літератури.

Об'єкт дослідження: є механізм створення та управління громадськими та неприбутковими організаціями.

Мета роботи: вивчити систему управління та створення громадських та неприбуткових організацій і зробити відповідні висновки.

Особливістю перехідної економіки є те, що власні фінансові ресурси держави завжди обмежені. Тому централізованого перерозподілу ресурсів недостатньо, щоб забезпечити нормальну діяльність організацій бюджетної сфери. Необхідні кардинальні зміни в системі управління її підприємствами, організаціями та установами. Щоб попередньо вкладаються кошти принесли вагому віддачу, повинні істотно змінюватися і об'єкти, і цілі, і методи управління. Основним ланкам бюджетної сфери належить знайти справжню самостійність. Цілі управлінських впливів будуть все більш пов'язані не з екстенсивним зростанням даної сфери, а з підвищенням ефективності та якості роботи в її галузях. Досягнення цих цілей можливо лише на основі переважного використання економічних методів управління.

Серед вагомих наукових досліджень зарубіжних вчених з питань функціонування місцевих бюджетів можна назвати праці: Н.Альвіанської, С.Бейлі, Ш.Бланкарта, О.Богачової, Л.Дробозіної, У.Еванса, А.Ігудіна, Л.Павлової, Г.Поляка, В.Родіонової, П.Самуельсона, В.Танзі, А.Улюкаєва, Ф.Фішера, К.Фостера, М.Ходоровича.

Проблеми розробки теоретичних основ досліджувались у працях вітчизняних вчених: Й.Бескида, М.Білик, С.Буковинського, С.Булгакової, О.Василика, С.Гасанова, А.Даниленка, М.Долішнього, А.Єпіфанова, Т.Єфименко, В.Зайчикової, О.Кириленко, В.Кравченка, І.Лук'яненко, І.Луніної, В.Опаріна, К.Павлюк, Д.Полозенка, Г.П'ятаченка, І.Сала, С.Слухая, В.Федосова, І.Чугунова, С.Юрія та інших.

Бюджетна сфера включає народну освіту, культуру і мистецтво, охорону здоров'я, фізичну культуру і соціальне забезпечення, органи влади. Прямий вплив на особистість визначає особливу роль цих галузей в задоволенні потреб, розвитку фізичних і духовних здібностей людей, формуванні «людського фактора» виробництва і суспільного прогресу. Ключові слова: громадські та неприбуткові організації, бюджетні установи, реєстрація неприбуткових організацій, оподаткування, кошторис доходів і витрат, баланс підприємства, некомерційні організації, бухгалтерський облік, бюджет, добровільні пожертвування.

Вступ

Економічні проблеми соціально-культурної сфери, довгий час вважалося другорядними, в останні роки були широко визнані заслуговують пріоритетної уваги. У суспільстві визріло тверде переконання в необхідності прискорити розвиток народної освіти, охорони здоров'я, культури. Зміцнення ресурсної бази соціально-культурного комплексу, збільшення споживання його послуг, як платних, так і безкоштовних, свідчать про спрямованість структурних зрушень в економіці на більш повне задоволення реальних потреб населення, що в свою чергу створює передумови інтенсифікації економічного зростання. [2, 4, 5, 9, 16, 18,]

Однак централізованого перерозподілу ресурсів недостатньо, щоб забезпечити рішучий підйом соціально-культурної сфери. Необхідні кардинальні зміни в системі управління її підприємствами організаціями та установами. Щоб додатково вкладаються кошти принесли вагому віддачу, повинні істотно змінюватися і об'єкти і цілі, і методи управління. Основною ланкою соціально-культурної сфери належить знайти справжню самостійність. Цілі управлінських впливів будуть все більш пов'язані не з екстенсивним зростанням даної сфери, а з підвищенням ефективності та якості роботи в її галузях.

У даній роботі піднімається проблема фінансування бюджетних організацій на прикладі Обласного центру народної творчості підвідомчого Сумському Обласному Управлінню культури. [2, 4, 5, 9, 16, 18,]

Проблема фінансування підприємств бюджетної сфери в наш час стоїть найгостріше. Власні фінансові кошти держави обмежені. Тому, необхідно шукати додаткові шляхи фінансування даної галузі. Бюджетна сфера включає народну освіту, культуру і мистецтво, охорону здоров'я, фізичну культуру і соціальне забезпечення. Перераховуються галузі ріднить насамперед властивість безпосередньо впливати на людську особистість. Прямий вплив на особистість визначає особливу роль цих галузей в

задоволенні потреб, розвитку фізичних і духовних здібностей людей, формуванні "людського фактора" виробництва і суспільного процесу. [2, 4, 5, 9, 16, 18,]

Заслуговує на особливу увагу не тільки пошук додаткових коштів фінансування, а й ефективного їх використання. Ефективність використання також можна визначити шляхом аналізу фінансового стану організації. Зокрема, шляхом аналізу балансу досліджуваної організації.

З вищесказаного випливає, що в період економічної кризи не варто забувати про неприбуткові організації, які є фундаментом формування людського фактора виробництва і виробничих відносин. [2, 4, 5, 9, 16, 18,]

Даний проект побудований не тільки на вітчизняному досвіді, але також використовувалися праці зарубіжних дослідників. Широке увагу отримало розгляд періодичної літератури.

1 Економічна сутність неприбуткових та громадських організацій.

1.1 Шлях до реєстрації громадської організації

Громадська організація — це громадське об'єднання, засновниками та членами (учасниками) якого є фізичні особи. Громадська організація створюється з метою здійснення та захисту прав і свобод, задоволення суспільних, зокрема економічних, соціальних, культурних, екологічних, та інших інтересів. [22]

Що необхідно знати для створення та реєстрації громадської організації? (Рис 1.1)

1.Засновниками та членами (учасниками) громадської організації є фізичні особи.

2.Громадська організація може здійснювати свою діяльність зі статусом юридичної особи та без статусу юридичної особи. Від цього також залежить перелік документів, які будуть подаватися для державної реєстрації.

3.Основним нормативно-правовим актом, який визначає порядок утворення, реєстрації, діяльності та припинення громадських організацій, є Закон України «Про громадські об'єднання» (далі – Закон). [22]

4.Реєструючим органом громадських організацій є Головні територіальні управління юстиції.

5.Строк реєстрації – 3 робочих дні.

6.Реєстрація здійснюється безкоштовно.

7.Існує можливість подати в електронному вигляді документи для попередньої перевірки реєструючому органу за допомогою веб-сайту «Онлайн будинок юстиції». [22]

Процедура створення та реєстрації громадської організації зі статусом юридичної особи складається з таких етапів:

1.Проведення установчих зборів засновників, на яких вирішуються основні питання створення та діяльності громадської організації (вимоги до протоколу установчих зборів засновників, статуту громадської організації визначені в статтях 9, 10, 11 Закону).

2.Підготовка документів (протокол установчих зборів засновників з реєстром осіб, статут, відомості про керівні органи та уповноважену особу, заява про державну реєстрацію створення юридичної особи, затверджена наказом Міністерства юстиції України від 18.11.2016 № 3268/5), із зразками заповнення яких можливо ознайомитись на веб-сайті Головного територіального управління юстиції у Луганській області. [22]

3.Подання документів до реєструючого органу особисто або поштою.

4.Отримання відповіді, яка після державної реєстрації розміщена на веб-сайті "Єдиний державний реєстр юридичних осіб, фізичних осіб-підприємців та громадських формувань".

Рис 1.1 Шлях до реєстрації громадської організації.

1.2 Неприбуткові організації: визначення і класифікація

Неприбуткові організації займають особливе місце в економіці країни. Вони характерні для країн з розвинутою ринковою економікою. Це пояснюється особливим режимом оподаткування і зовнішньоекономічного регулювання. Останнє стимулює розвиток неприбуткових організацій, а й є причиною підвищеної уваги до них контролюючих органів. Складність в тому, що спеціального єдиного законодавчого акту, що регулює діяльність всіх неприбуткових організацій до сих пір немає. А чинне законодавство має багато суперечностей.

Будь-яке підприємство чи організація в процесі своєї діяльності може протягом певного періоду працювати без прибутку, але цей факт не дає підстав віднести цю організацію до неприбуткових. (рис.1.1)

Неприбутковою організацією є та, діяльність яка не спрямована на отримання прибутку, хоча деякі види доходу можуть мати місце. [2, 4, 5, 9, 16, 18,]

Особливості організацій і функціонування підприємств рисунку 1.2

Присвоєння кодів неприбуткових організацій: (рис 1.3).

1. Органи державної влади України; органи місцевого самоврядування та створені ними установи та організації, що утримуються за рахунок коштів відповідних бюджетів.

2. Благодійні фонди і організації, створені в порядку передбаченим для благодійної діяльності.

3. Пенсійні фонди і кредитні спілки.

4. Інші ніж перераховані в пункті 2, діяльність яких на передбачає отримання прибутку, згідно з нормами відповідних законів.

5. Спілки, асоціації та інші об'єднання юридичних осіб, створені для представлення інтересів засновників.

6. Релігійні організації, зареєстровані в установленому законом України від 23.04.91 р «Про свободу власності та релігійні організації» порядку.

Основними критеріями для віднесення неприбуткових організацій до першої групи є:

1) наявність бюджетного фінансування, незалежно від того з якого бюджету таке фінансування здійснюється;

2) сам факт заснування таких організацій органами державного управління центрального і місцевих рівнів.

У цю групу включаються:

1) органи державної влади України (під ознаки 0001) - законодавча влада, виконавчі, судові;

2) установи та організації, створені органами державної влади України, що утримуються за рахунок коштів відповідних бюджетів (0002); створені такою організацією підрозділу, які мають статус юридичної особи, не можуть бути зареєстровані як неприбуткові організації, так як відсутній факт бюджетного фінансування;

3) органи місцевого самоврядування (0003);

4) організації та установи, створені органами місцевого самоврядування, що утримуються за рахунок коштів відповідних бюджетів (0004) - органи охорони здоров'я, освіти, архівні установи, бібліотеки, органи реєстрації актів громадянського стану і т.д. [2, 4, 5, 9, 16, 18,]

У тому випадку якщо, подібні установи не отримують бюджетного фінансування, тобто є госпрозрахунковими або відносяться не до державної власності (не мають статусу державної установи) до неприбуткових організацій вони віднесені бути не можуть: приватна школа, садок; недержавні вищі навчальні заклади; приватні поліклініки тощо

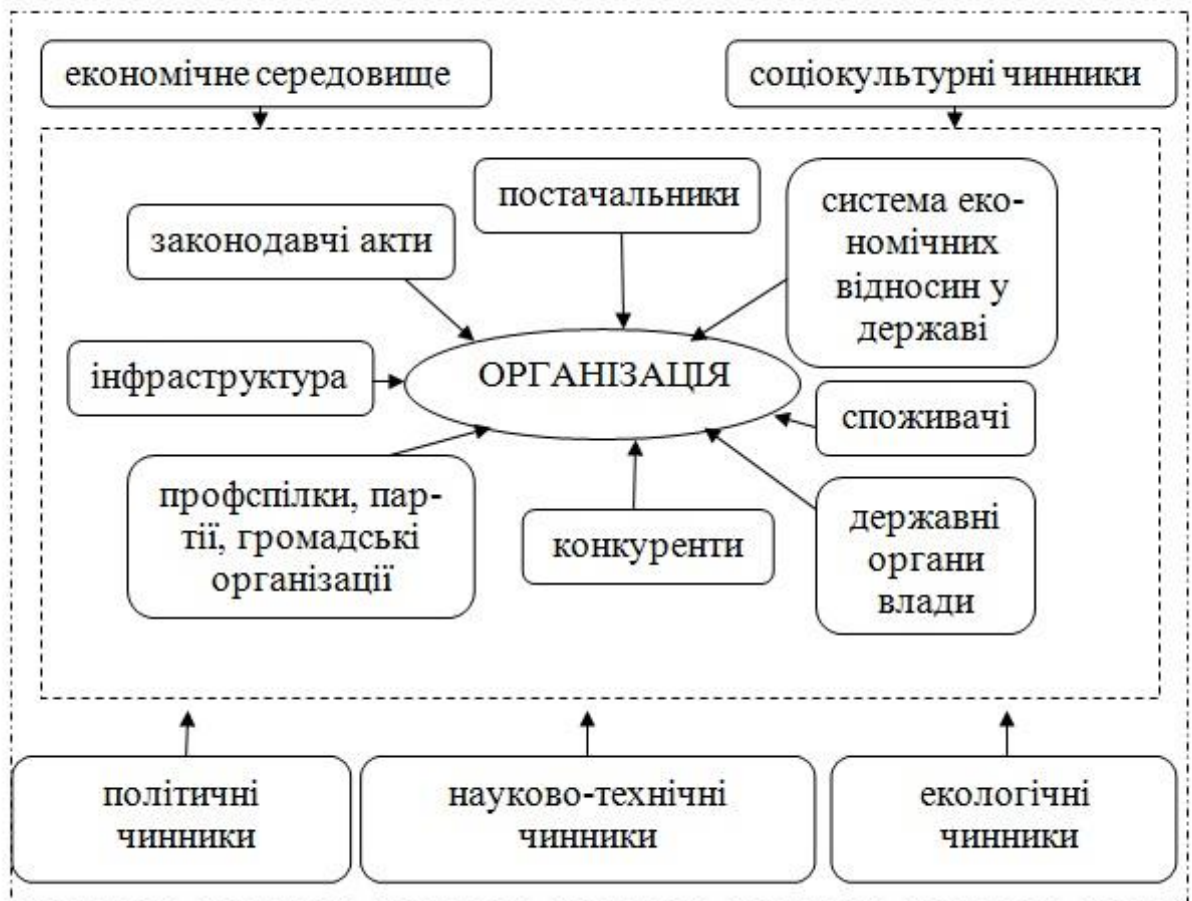

Рис.1.1 Класифікація організацій

До другої групи неприбуткових організацій входять:

1) благодійні організації (0005): законодавча основа - закон України від 18.09.97 «Про благодійництво та благодійні організації», в якому благодійна діяльність визначена як безкорислива діяльність благодійної організації, що не передбачає одержання прибутку. [2, 4, 5, 9, 16, 18,]

Джерела майна і коштів благодійних організацій:

а) надходження від проведення благодійних масових заходів, лотерей, аукціонів;

б) надходження від підприємств і організацій, що перебувають у власності благодійної організації.

2) громадські організації, створені з метою провадження екологічної, оздоровчої, аматорської, спортивної, культурної, освітньої та наукової діяльності (0006). Науково - дослідні установи та вищі навчальні заклади 3-х і 4-х рівнів акредитації, які внесені до державного реєстру наукових організацій і яким надається підтримка держави, були віднесені до неприбуткових організацій 2-ї групи (починаючи з 01.01.99 р). Підстава - закон України від 01.12.98 р «Про внесення змін до деяких законів України з метою підтримки науково - технічну діяльність»;

3) творчі спілки (0007);

4) політичні партії (0008).

До третьої групи відносяться:

1) пенсійні фонди (0009) - в цю групу включаються фонди не залежно від того, хто є засновником; законодавчою основою добровільного додаткового страхування - закон України від 05.11.91 р «Про пенсійне забезпечення»;

2) кредитні спілки (0010) - їх діяльність регламентується тимчасовим положенням «Про кредитні спілки в Україні» затвердженим указом президента від 20.09.93 р Основна мета кредитних спілок - забезпечення і соціальний захист членів союзу шляхом залучення їх особистих заощаджень для взаємного кредитування. Який - якою іншою діяльністю кредитна спілка займатися не має права. Якщо організація порушує це положення, то вона втрачає статус неприбуткової.

Код ознаки четвертої групи 0011. Сюди входить більшість неприбуткових організацій та установ (крім політичних партій, які увійшли до 2-ї групи), які діють на підставі закону. До них відносяться громадські організації, різні рухи, конгреси, асоціації, фонди, союзи за винятком релігійних, кооперативних організацій та об'єднань громадян, метою яких є отримання прибутку. До цієї групи віднесені гаражні та садово-городні кооперативи. Обов'язковою вимогою є те, що вони повинні бути зареєстровані відповідно до закону і повинні здійснювати відповідно до

статуту тільки основну діяльність. У разі якщо статутні документи таких організацій передбачають отримання прибутку, то вони не підлягають включенню до реєстру.

Рис.1.2 Особливості організацій і функціонування підприємств.

Крім того в 4-ї групи включені неприбуткові організації, які не є об'єднаннями громадян, але діяльність яких не спрямована на отримання прибутку. Так товарні біржі за своїм статусом не мають права займатися комерційним посередництвом. Аналогічний статус мають фондові біржі.

До п'ятої групи віднесено союзи, асоціації та інші об'єднання юридичних осіб, створені для надання інтересів засновників (0012). Всі ці організації створюються для надання інтересів засновників, утримуються тільки за рахунок внесків таких засновників та не проводять господарської діяльності, крім отримання пасивних доходів. Прикладом таких організацій може служити Український Союз промисловців і підприємців, регіональні асоціації підприємств різних галузей промисловості. Створення та діяльність таких неприбуткових організацій регламентується статтею 3 Закону України «Про підприємства України». Згідно з роз'ясненням ДПА України, якщо в статуті організації передбачено проведення підприємницької діяльності, то вона не підлягає включенню до реєстру. [2, 4, 5, 9, 16, 18,]

Код ознаки релігійних організацій, які належать до шостої групи - 0013. До таких організацій належать релігійні громади, управління і церкви, монастирі, релігійні братства, місії, духовні навчальні заклади, а також об'єднання таких організацій. Відповідно до закону України «Про свободу совісті та релігійні організації, ці організації окрім надання культових послуг мають право засновувати для виконання своїх статутних завдань видавничі, поліграфічні, виробничі, реставраційно-будівельні, сільськогосподарські підприємства, а також благодійні установи, що мають право юридичної особи.

Ознака неприбуткової організації або установи, який дає право на особливий режим оподаткування присвоюється платнику податків тільки при включенні його до реєстру неприбуткових організацій.

Для винесення до реєстру неприбуткових організацій надати в податковий орган по її місцезнаходженням копії статуту та установчих документів, а тек ж реєстраційну заяву за формою №1РН, яке крім офіційних реквізитів містить докладні відомості про засновників і статистичні коди видів діяльності. Присвоєння ознаки неприбутковості здійснюється за участю працівників юридичної служби. У разі відмови податкового органу щодо

ознаки неприбутковості організації, повинен бути наданий письмову відповідь з роз'ясненням причин відмови внесення до реєстру.

Надалі будь-яка зміна або доповнення даних, що містяться в реєстраційній заяві, вимагає надання відповідних документів в десятиденний термін, при цьому ідентифікаційний номер неприбуткової організації не змінюється. В такий же термін здійснюється і перереєстрація неприбуткової організації. Виняток неприбуткової організації з реєстру здійснюється шляхом скасування присвоєного їй ознаки неприбуткової організації на підставі рішення ДПА України в разі порушення закону або інших законодавчих актів про неприбуткові організації. [2, 4, 5, 9, 16, 18,]

Код неприбуткової організації	Найменування неприбуткової організації
0031	Бюджетні установи
0032	Громадські об'єднання
0033	Політичні партії
0034	Творчі спілки
0035	Релігійні організації
0036	Благодійні організації
0037	Пенсійні фонди
0038	Спілки
0039	Асоціації та інші об'єднання юридичних осіб
0040	Житлово-будівельні кооперативи (з першого числа місяця, що настає за місяцем, у якому відповідно до закону прийнято в експлуатацію завершений будівництвом житловий будинок, і такий будинок споруджував чи придбав житлово-будівельний (житловий) кооператив)
0041	Дачні (дачно-будівельні) кооперативи
0042	Садівничі та гаражні (гаражно-будівельні) кооперативи (товариства)
0043	Об'єднання співвласників багатоквартирного будинку, асоціації власників жилих будинків
0044	Професійні спілки, їх об'єднання та організації профспілок
0045	Організації роботодавців та їх об'єднання
0046	Сільськогосподарські обслуговуючі кооперативи
0047	Кооперативні об'єднання сільськогосподарських обслуговуючих кооперативів
0048	Інші юридичні особи, діяльність яких відповідає вимогам, встановленим пунктом 133.4 ПК, утворені й зареєстровані в порядку, встановленому для неприбуткових організацій

Рис 1.3. Присвоєння кодів неприбуткових організацій.

2. Економічні підходи оподаткування громадських та неприбуткових організацій.

2.1 Особливості організації обліку неприбуткових організацій.

Загальна інформація: що таке неприбуткова організація Неприбуткова організація (далі – НПО) – це юрособа, у якої немає мети одержання прибутку з подальшим його розподілом між учасниками. Щодо видів діяльності НПО, то Закон України від 14.10.2014 р. № 1702 визначає такі, як наукова, освітня, культурна, оздоровча, екологічна, релігійна, благодійна, соціальна, політична та інша діяльність з метою задоволення потреб та інтересів громадян у межах, визначених законодавством України, без мети отримання прибутку. Серед НПО можна назвати: благодійні організації; бюджетні організації; громадські об'єднання, політичні партії; організації роботодавців; організації співвласників багатоквартирних будинків (ОСББ), асоціації власників жилих будівель; пенсійні фонди; професійні союзи та їх об'єднання; релігійні організації; садові, дачні, гаражні кооперативи, житлово-будівельні кооперативи; сільськогосподарські обслуговуючі кооперативи; творчі спілки. Чи може голова неприбуткової організації працювати без зарплати Єдиного нормативного документу, який регулює діяльність таких організацій на сьогодні не існує, а тому їх діяльність регулюють окремі нормативні акти, наприклад: Закон України “Про об'єднання співвласників багатоквартирного будинку” від 29.11.2001 р. № 2866; Закон України “Про благодійну діяльність та благодійні організації” від 05.07.2012 р. № 5073 та інші. НПО має бути внесена до Реєстру неприбуткових установ та організацій. Його веде ДФС та забезпечує офіційному веб-сайті доступ до нього. Необхідні умови наявності неприбуткового статусу Для того, щоб організація мала статус неприбуткової одночасно мають дотримуватися такі умови (п. 133.4 ПКУ): організація має бути утворена в порядку, визначеному спеціальним законом, що регулює діяльність таких організацій; має дотримуватися та бути закріпленою в установчих документах заборона щодо розподілу прибутку між

засновниками та учасниками організації, крім оплати праці та нарахування ЄСВ; після припинення НПО активи передаються аналогічним неприбутковим організаціям або зараховуються до доходів державного бюджету (крім ОСББ). Таким чином, НПО – це не певна організаційно-правова форма підприємств чи організацій, а податковий статус, який дає можливість не сплачувати податок на прибуток. До НПО можуть бути віднесені усі юрособи, якщо їх умови діяльності відповідають п. 133.4 ПКУ. [23]

Облік на підприємстві: з прибутком і без. Щодо виплат засновникам та учасникам організації, то ДФС допускає не тільки зарплатні виплати, але й не вважає розподілом доходу (прибутків) виплати НПО на користь засновників (учасників), працівників, членів такої організації у т.ч. й на підставі цивільно-правових договорів (лист ДФС від 05.12.2017 р. № 2844/6/99-99-15-02-02-15/ПК). Необхідна умова при цьому – такі витрати є фінансуванням видатків на своє утримання, реалізацію мети (цілей, завдань) та напрямів діяльності, які визначені установчими документами такої НПО. НПО – неплатник податку на прибуток Статус неприбуткової звільняє організацію від сплати податку на прибуток. Обов'язковою умовою цього звільнення, як уже згадувалося, є використання своїх доходів (прибутків) виключно для фінансування видатків на своє утримання, реалізації мети (цілей, завдань) та напрямів діяльності, визначених установчими документами (пп. 133.4.2 ПКУ). Оподаткування неприбуткових організацій відповідно до п. 46.2 ПКУ передбачає подання Звіту про використання доходів (прибутків) неприбуткової організації, форма якого затверджена наказом Мінфіну від 17.06.2016 р. № 553 (у редакції наказу Мінфіну від 28.04.2017 р. № 469). Подавати його треба раз на рік протягом 60 кал. днів після звітнього року. Звіт прирівняний до декларації. Обов'язковим додатком до цього Звіту є фінансова звітність НПО, складена за НП(С)БО 1 або П(С)БО 25. [23]

2.2 Звітність неприбуткових організацій.

Звітність неприбуткових організацій Згаданий Звіт НПО має право не подавати у разі відсутності у звітному періоді об'єктів оподаткування або показників, які підлягають декларуванню (роз'яснення ДФС у листі від 16.03.2017 р. № 5264/6/99-99-15-02-02-15). Це означає ситуацію, коли доходи та видатки НПО протягом року були відсутні. Також ДФС зробила виняток з загального правила для профспілок: профспілки та їх об'єднання, організації профспілок подають звіт тільки у разі порушення вимог п. 133.4 ПКУ, тобто у разі нецільового використання доходів (п. 46.2 ПКУ та лист ДФС України від 08.02.2017 № 2991/7/99-99-15-02-01-17). Звіт не спричиняє нарахування податкових зобов'язань, а виконує лише контрольну функцію щодо дотримання умов статусу НПО. Облік доходів та видатків НПО Неприбутковий статус не звільняє НПО від обов'язку вести, як і всі інші юрособи, бухгалтерський облік відповідно до Закону України "Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні" від 16.06.1999 р. № 996. ДФС у своїх роз'ясненнях неодноразово нагадувала, що доходи та видатки НПО мають вести за правилами бухобліку, тобто їх визнання відбувається в момент їх виникнення незалежно від дати надходження або сплати коштів (див. роз'яснення ДФС). [23]

Неприбуткові організації: від бухобліку до звітності Щодо певних особливих доходів, то на основі роз'яснень ДФС можна сформулювати наступну картину: при отримання безповоротної фінансової допомоги обов'язковою умовою її неоподаткування є виконання 2-х умов: вона передбачена кошторисом (1); кошти використовуються на фінансування НПО та досягнення її мети (2) (роз'яснення 102.04 ЗІР); НПО може отримувати дохід від підприємницької діяльності (про можливість таких доходів стверджує зокрема роз'яснення ГУ ДФС у Закарпатській області), нестатутної діяльності (наприклад, продажу активів), курсових різниць (лист ДФС від 07.09.2015 р. № 19062/6/99-99-19-02-02-15), дохід у вигляді

відсотків. Але такі доходи мають використовуватися виключно відповідно до мети та установчих документів НПО. Очевидно, що облік вищеперахованих доходів НПО має вестися відповідно до П(С)БО 15 “Дохід”, зокрема з виконанням його положень щодо обліку коштів цільового фінансування: отримане цільове фінансування визнається доходом протягом тих періодів, в яких були зазані витрати, пов’язані з виконанням умов цільового фінансування (п. 17 П(С)БО 15). Коли НПО треба сплатити податок на прибуток Якщо НПО порушує вищерозглянуті умови неприбутковості, то вона сплачує самостійно визначену нею суму податку на прибуток, виходячи із суми операції (операцій) нецільового використання активів. При цьому при порушенні цільового використання доходів саме з них сплачується податок у розмірі 18% (а не з різниці між доходами та витратами). Після порушення НПО вважається платником податку на прибуток для цілей оподаткування неприбуткових організацій з першого дня місяця, наступного за місяцем, у якому вчинено таке порушення (пп. 133.4.3 ПКУ). [23]

Піврічна дека з податку на прибуток: лайфхак від «Головбуха» З першого місяця, наступного за місяцем, у якому вчинено порушення статусу неприбутковості, НПО зобов’язана щоквартально подавати до 31 грудня податкового (звітного) року до органу ДФС фінансову звітність та Декларацію з податку на прибуток підприємств (з наростаючим підсумком) та сплачувати податок у термін, який визначений для квартального звітного періоду, тобто протягом 50 кал. днів після закінчення кварталу. НПО виключається з Реєстру і з наступного податкового (звітного) року оподаткування неприбуткових організацій передбачає подання податкової звітності у звичайному порядку, як і для інших підприємств, тобто: обирається річний податковий період, якщо дохід < 20 млн грн; обирається квартальний податковий період, якщо дохід > 20 млн грн; оподатковується фінрезультат від діяльності. Після втрати статусу Звіт про використання доходів НПО подавати більше не потрібно, так як підприємство уже відсутнє в реєстрі НПО. Неприбуткові організації можуть бути платниками ПДВ Як

уже зазначалось, НПО можуть вести підприємницьку діяльність за умов використання доходів від неї на досягнення своєї неприбуткової мети. Тому ПКУ не містить заборон НПО бути платником ПДВ, а тому, у разі якщо є необхідність, можна здійснити добровільну реєстрацію. [23]

Звіт неприбуткової організації: коли, як і до чого тут фінзвітність

Однак, крім добровільної може бути й обов'язкова реєстрація. Так, якщо НПО займається виробництвом товарів, робіт, послуг, та загальний дохід від такої діяльності перевищує 1 млн грн, то реєстрація стає обов'язковою та не впливає на неприбутковий статус (див. роз'яснення ГУ ДФС у Закарпатській області). Для реєстрації подається заява платника ПДВ за формою 1-ПДВ. ПДВ неприбуткові організації сплачують за загальними ставками (20%, 7%, 0%) та не мають якихось особливих пільги. Неприбуткова організація – платник інших податків на загальних підставах НПО на загальних підставах сплачує інші податки та збори, зокрема: плату за землю (земельний податок та/або орендну плату за земельні ділянки державної або комунальної власності); податок на нерухоме майно, відмінне від земельної ділянки. Сільські, селищні та міські ради мають право встановлювати пільги з податку на нерухомість для громадських об'єднань і благодійних організацій. Сплачується, якщо у власності є об'єкти житлової нерухомості. Окремих пільг з земельного податку НПО не мають. Їх мають тільки певні специфічні установи, визначені пп. 282.1.5 ПКУ та 282.1.6 ПКУ: державні та комунальні дитячі санаторно-курортні установи й установи оздоровлення та відпочинку, а також дитячі санаторно-курортні й оздоровчі установи України, які знаходяться на балансі підприємств, установ та організацій, унесених до Реєстру НПО; державні та комунальні центри олімпійської підготовки, школи вищої спортивної майстерності, центри фізичного здоров'я населення, центри з розвитку фізкультури та спорту інвалідів, дитячо-юнацькі спортивні школи, а також центри олімпійської підготовки, школи вищої спортивної майстерності, дитячо-юнацькі спортивні школи та спортивні споруди

всеукраїнських фізкультурно-спортивних товариств, унесених до Реєстру НПО. [23]

Виплати доходів засновнику (учаснику) неприбуткової організації: чи є порушення Щодо ОСББ, то є випадки, коли місцеві ради для них надають знижену ставку податку. Наприклад, Київська міська рада встановила ставку 0,01% замість 0,03% до 01.04.2020 р.

2.2 Особливості оподаткування неприбуткових організацій

Неприбуткові організації, незважаючи на свій особливий статус, є суб'єктами оподаткування за основними видами податків і зборів. Законодавчими актами, якими регламентована діяльність окремих видів неприбуткових організацій, встановлено ряд податкових пільг.

Безпосередньо Податковий кодекс України від 01.01.2011 р по системі оподаткування передбачає, що ставки, механізми справляння податків і зборів, а також пільг щодо оподаткування не можуть встановлюватися або змінюватися іншими законами України, крім законів про оподаткування. Тому загальним правилом є наступне: пільги, визначені окремими законодавчими актами, які регламентують діяльність різних неприбуткових організацій, діють тільки, якщо вони не суперечать відповідним податковим законам. [2, 4, 5, 9, 16, 18,]

1.2.1 Податок на прибуток

Особливий механізм оподаткування неприбуткових організацій встановлено п. 7.11 статті 7 ПКУ

Загальні риси механізму:

1) частину доходів неприбуткових організацій звільняється від оподаткування, причому для кожної групи перелік таких доходів строго індивідуальний;

2) отримані неоподатковані доходи повинні постійно використовуватися за цільовим призначенням, в іншому випадку вони оподатковуються на загальних підставах;

3) витрати на виплату або нарахування процентів за борговими зобов'язаннями обмежені для видів неприбуткових організацій.

Принципово важливим моментом в оподаткуванні прибутку неприбуткових організацій є те, що всі групи, звільнені від оподаткування пасивних доходів. До складу пасивних доходів входять доходи, отримані у вигляді відсотків, тобто платежу, здійсненого позичальником на користь кредиту у вигляді плати за використання протягом певного терміну отриманих коштів або товарів; залучених в депозит коштів; придбання товарів у розстрочку (орендні та лізингові операції). [2, 4, 5, 9, 16, 18,]

Необхідно відзначити про пільги оподаткування орендної плати. Якщо мова йде про надання державного майна в оренду бюджетним організаціям, то необхідно відзначити про існуючі обмеження за розміром такої плати та за напрямками можливого використання отриманих коштів:

1) дивідендів, для неприбуткових організацій існує загальний порядок оподаткування, так як податок на дивіденди стягується безпосередньо з суми дивідендів при розподілі прибутку елемента корпоративних прав, а самі дивіденди не включаються до валового доходу отримувача;

2) роялті: неприбуткові організації, які виступають в ролі одержувача сум доходів, що виплачуються у вигляді роялті, звільнені від оподаткування, а для платника джерелом фінансування таких виплат є не чистий прибуток (як було раніше), а валові витрати, сума коштів або вартість майна, що передаються неприбутковій організації безкоштовно або в вигляді безповоротної фінансової допомоги чи добровільних пожертвувань так само пільгуються з оподаткування прибутку, але не для всіх неприбуткових організацій, а тільки для 1,2,6 груп. Подібний дохід для неприбуткових організацій інших груп (різного роду асоціації, гаражно-будівельні та садово-

городні кооперативи і т.д.) обкладаються податком на прибуток в звичайному порядку і пільг не мають. [2, 4, 5, 9, 16, 18,]

Безоплатна фінансова допомога - сума коштів, передана на підставі договорів, яка не передбачає відповідної компенсації чи повернення таких коштів (договорів оренди). Або без укладення договорів або угод, за винятком бюджетних дотацій і субсидій; міжбанківський кредит або депозит, наданий без встановленого терміну повернення його основної суми, за винятком кредитів, наданих під безстрокові облігації, та депозитів до запитання.

Для неприбуткових організацій важливим моментом є те, що вони користуються пільговим режимом у вигляді звільнення від оподаткування майна, одержуваного у вигляді добровільних пожертвувань або благодійної допомоги. Якщо ж підприємства надають добровільні пожертвування у вигляді продукції відповідного виробництва благодійної організації, а остання реалізує отримані ТМЦ, нехай навіть з метою отримання необхідних для благодійності грошових коштів, то доходи від такої реалізації пільг щодо оподаткування не мають і розглядаються вже як господарська діяльність.

Неприбуткові організації першої групи мають пільгу з оподаткування в частині доходів коштів або майна, які надходять як компенсація вартості державних послуг. Під державними послугами розуміється будь-які платні послуги, обов'язковість отримання яких встановлюється законодавством та, які представляються юридичним і фізичним особам органами виконавчої влади, місцевим самоврядуванням та створеними ними установами і організаціями, що утримуються за рахунок коштів відповідних бюджетів. До таких послуг належать: оплата різних дозволів, ліцензій, зборів, пов'язаних з реєстрацією і т.д. [2, 4, 5, 9, 16, 18,]

Доходи неприбуткових організацій першої групи, в тому числі від надання платних послуг, пасивні доходи і добровільні пожертвування зараховуються до складу коштів на спец. рахунок на утримання таких неприбуткових організацій і використовуються виключно на фінансування

видатків такого кошторису, включаючи фінансування господарської діяльності. У разі, якщо за результатами звітнього року доходи кошторису на утримання зазначених організацій перевищують суму визначених витрат, то сума перевищення враховується у складі кошторису наступного року. При цьому з суми такого перевищення податок на прибуток неприбуткової організації першої групи не сплачуються.

Для неприбуткових організацій та установ другою групою не є об'єктом оподаткування кошти або майно, що надходять від здійснення основної діяльності. Обов'язковою вимогою до благодійних організацій є те, що розмір витрат на утримання не може перевищувати 20% від кошторису цієї організації в поточному році, а члени цього органу (крім президента або директора) не повинні отримувати заробітну плату за свою роботу в цьому органі.

У законі «Про благодійництво» стаття 4 пункт 16 вказані напрямки та форми благодійної допомоги, а її одержувачами можуть бути як фізичні так і юридичні особи. Форми, об'єкти, обсяги і регіони для благодійної діяльності вибираються благодійними організаціями самостійно, але з урахуванням законодавчо - встановлених обмежень. [2, 4, 5, 9, 16, 18,]

Фінансова діяльність благодійної організації, спрямована на благодійність, не розглядається як підприємницька або інша прибуткова діяльність.

Членські внески, що надходять від членів творчих замовлень, розглядаються як надходження від основної діяльності, тобто являють собою доходи не підлягають оподаткуванню.

Кредитні та пенсійні фонди - неприбуткові організації третьої групи, крім пасивних доходів мають пільгу у вигляді звільнення від оподаткування коштів, що надходять у вигляді внесків на додаткове пенсійне забезпечення або внесків на інші потреби, передбачені законодавством. Тут маються на увазі внески, що вносяться їх членами для здійснення взаємного кредитування.

Для неприбуткових організацій четвертої групи, крім пасивних доходів, від оподаткування - звільнені доходи, одержувані у вигляді коштів або майна, які надходять від проведення їх основної діяльності. Практично оподаткування четвертої групи не відрізняється від другої групи, за винятком майна, яке надходить безоплатно у вигляді безповоротної фінансової допомоги чи добровільних пожертвувань. [2, 4, 5, 9, 16, 18,]

Додатковою пільгою для п'ятої групи (асоціації та інші об'єднання) є звільнення від оподаткування доходів у вигляді разових або періодичних внесків засновників. Для самих засновників такі внески можуть бути включені до складу валових витрат (але не повинні перевищувати 4% в загальній сумі).

Специфічною пільгою для релігійних організацій є звільнення від оподаткування будь-яких доходів від надання культових послуг за переліком, затвердженим постановою КМУ від 12.09.97 р № 1010.

Види доходів, звільнених від оподаткування (табл. 1.1):

- 1) пасивні доходи;
- 2) кошти, майно, що надходять безкоштовно у вигляді безповоротної фінансової допомоги чи добровільних пожертвувань;
- 3) кошти або майно, що надходять як компенсація вартості отримання державних послуг;
- 4) кошти або майно, що надходять від здійснення основної діяльності;
- 5) кошти, що надходять у вигляді внесків на додаткове пенсійне забезпечення або внесків на інші завбачливі законодавством потреби;
- 6) разові, періодичні внески засновників;
- 7) доходи від надання культових послуг.

Ресурси, отримані неприбутковими організаціями в пільговому режимі, повинні систематично витрачатися. З цією метою чинним законодавством передбачено обмежені по вільному залишку таких коштів. У разі, якщо доходи неприбуткової організації, отримані протягом звітного року, на кінець 1-го кварталу наступного за звітним перевищують 25% від

загальних валових доходів, отриманих протягом такого звітного року, така неприбуткова організація зобов'язана сплатити податок з нерозподіленої суми прибутку за ставкою 30% від суми такого перевищення. Внесення до бюджету зазначеного податку здійснюється за результатами 1-го кварталу наступного за звітним роком в терміни встановлені для інших платників податків. [2, 4, 5, 9, 16, 18,]

Якщо ж неприбуткова організація отримує дохід з інших джерел, така неприбуткова організація зобов'язана сплачувати податок на прибуток.

Группы неприбыльных организаций					
1	2	3	4	5	6
Пассивные доходы.					
Средства и имущество, поступающие бесплатно в виде безвозвратной финансовой помощи добровольных пожертвованных.					Средства и имущество, поступающие бесплатно в виде безвозвратной финансовой помощи добровольных пожертвованных.
Средства и имущество, поступающие как компенсация стоимости получения государственных услуг.					
	Средства и имущество, поступающее от основной деятельности.		Средства и имущество, поступающее от основной деятельности		
		Взносы на дополнительное пенсионное обеспечение; взносы на другие нужды.			
				Разовые и периодически взносы учредителей.	
					Доходы от культурных услуг.

Таблиця 1.1 Види доходів, звільнених від оподаткування

1.2.2 Податок на додану вартість

Віднесення неприбуткових організацій всіх шести груп до категорії платників з ПДВ здійснюється на загальних підставах, відповідно до статті 2 Закону України "Про податок на додану вартість прийнятого" 03.04.98 р

Оподаткування ПДВ не залежить від того до якої групи віднесено неприбуткова організація, а визначається виключно характером виконаних операцій. [2, 4, 5, 9, 16, 18,]

Цілий ряд державних послуг, пропонуваніх неприбутковими організаціями першої групи, звільнені від ПДВ. До таких пільгованіх послуг відносяться:

- 1) послуги в сфері освіти;
- 2) послуги в сфері охорони здоров'я;
- 3) операції з продажу путівок на санаторно-курортне лікування та відпочинок дітей;
- 4) послуги, що надаються державними архівними установами.

1.2.3 Плата за землю

Платниками даного податку є власники землі та землекористувачі, в тому числі і орендарі. Якщо неприбуткова організація має у власності землю, орендує або є землекористувачем, то така організація має досить розгалужену систему пільг по земельному податку.

Згідно зі статтею 12 ПКУ від земельного податку звільнені наступні види неприбуткових організацій: [2, 4, 5, 9, 16, 18,]

- 1) з організацій першої групи:
 - органи державної влади та місцевого самоврядування, органи прокуратури;
 - установи, закладу і організації які повністю утримуються за рахунок бюджету. Від сплати земельного податку додатково звільнені військові

частини, військові навчальні заклади, дитячі курортні та оздоровчі заклади, які утримуються за рахунок бюджету і належать до сфери управління Міноборони України та інших військових утворень;

- вітчизняні заклади охорони здоров'я, до яких відносяться лікувальні заклади, профілактичні заклади окремого типу, диспансери, поліклініки;

- установи швидкої медичної допомоги, заклади переливання крові, установи охорони материнства і дитинства;

- вітчизняні заклади культури, науки, освіти, соціального забезпечення, фізичної культури та спорту, спортивні установи, які використовуються ними за цільовим призначенням;

- дитячі, санаторно-культурні та оздоровчі заклади України;

- спеціалізовані санаторії для реабілітації хворих.

2) з організацій другої групи:

- зареєстровані в установленому законодавством порядку благодійні організації, що не займаються підприємницькою діяльністю;

- громадські організації інвалідів України, їх об'єднання, організації товариств сліпих і глухих України;

- вітчизняні дослідні господарства науково-дослідних установ і навчальних закладів сільськогосподарського профілю та професійно-технічних училищ.

3) з організацій шостої групи:

- релігійні організації, за умови, що вони не займаються підприємницькою діяльністю.

У тому випадку, якщо неприбуткові організації, звільнені від сплати земельного податку, мають у підпорядкуванні госпрозрахункові підприємства або здають в оренду земельні ділянки, будівлі або їх частини, податок за відповідні земельні ділянки сплачується на загальних підставах, оскільки таке використання землі вважається нецільовим.

У той же час пільга у вигляді звільнення від сплати за землю зберігається при наданні земельних ділянок, будівель, споруд або їх частини

в оренду іншим юридичним особам, які є бюджетними установами та звільнені від сплати податку. Хоча дане роз'яснення стосується тільки бюджетних організацій, воно може бути поширене і на інші неприбуткові організації, які мають пільги з податку на землю.

1.2.4 Інші податки та збори

За іншими загальнодержавними, а також місцевих податків і зборів, неприбуткові організації є платниками, хоча за деякими з них є певна специфіка. [2, 4, 5, 9, 16, 18,]

Збори на обов'язкове державне пенсійне та обов'язкове соціальне страхування сплачується неприбутковими організаціями всіх видів при наявності об'єктів оподаткування. Найчастіше питання по цим видам зборів виникають у неприбуткових організацій четвертої групи, до яких відносяться утримуються за рахунок членських внесків садово-городні та гаражно-будівельні кооперативи. Головний критерій для нарахування та сплати цих зборів - наявність працівників, які перебувають у трудових відносинах з такою організацією і виплата їм заробітної плати, причому джерела коштів на оплату праці (членські внески, будь-які інші види доходів і надходжень) ніякого значення не мають. Тому неприбуткові організації будь-якої групи при їх реєстрації зобов'язані стати на облік в органах Пенсійного фонду та органах фонду Соціального страхування України.

Єдиним з зборів і податків, нараховуються на виплати з оплати праці, за якими неприбуткові організації не є платниками, був Чорнобильський збір.

Збір до державного інноваційного фонду, відповідно до постанови Кабінету Міністрів України від 18.02.92 р №77, сплачується підприємствами, об'єднаннями та організаціями всіх форм власності в незалежності від їх організаційно-правової форми господарювання. [2, 4, 5, 9, 16, 18,]

Порядком збору та використання коштів для фінансування витрат, пов'язаних з будівництвом, реконструкцією та утриманням автомобільних

доріг загального користування, затвердженого постановою Кабінету Міністрів від 02.05.95 р №85 передбаченого звільнення від сплати збору (за ставкою 1,2% або 0,6%) бюджетних організацій, т. е неприбуткових організацій першої групи. Ця пільга поширюється тільки на підприємства, що мають бюджетне фінансування, незалежно від рівня бюджету.

Необхідно звернути увагу на те, що неоподатковувані податки на прибуток доходи неприбуткових організацій від надання в оренду основних фондів, з точки зору дорожніх зборів, як і зборів до державного інноваційного фонду розглядається як об'єкти оподаткування.

Неприбуткові організації, як і інші підприємства і організації будь-якої форми власності і господарювання, є платниками до фонду соціального захисту інвалідів за межі не створені робочі місця для інвалідів, згідно Закону України "Про основи соціальної захищеності інвалідів України". [2, 4, 5, 9, 16, 18,]

Підприємства на яких працює інвалідів менше, ніж установлено нормативом, зобов'язані відрахувати до відділення фонду цільові кошти на створення робочих місць, не пізніше 15 лютого наступного за звітним роком, при чому ці відрахування не належать до податків і зборів (обов'язкових платежів) і сплачується в разі , якщо не виконуються нормативи і є санкцією за не створення робочих місць інвалідам. Сплата проводиться за рахунок прибутку, що залишається в розпорядженні підприємства, але не ставиться в залежність від практичного наявності або відсутності прибутку.

1.2.5 Оподаткування добровільних пожертвувань

Добровільні пожертвування можуть надавати будь-які платники податку на прибуток в двох формах: [2, 4, 5, 9, 16, 18,]

- 1) шляхом передачі коштів;
- 2) шляхом безоплатної передачі майна.

Нематеріальні активи та інші матеріальні цінності можуть бути передані як добровільні пожертвування, але за умови, що враховувалися вони не на позабалансовому звіті. Норматив віднесення до валових витрат становить 4% від оподаткованого прибутку попереднього періоду. В межах цього нормативу добровільні пожертвування в будь-якій формі включаються до складу валових витрат, а сума, що перевищує 4% відноситься за рахунок прибутку. Операція з передачі майна у вигляді добровільних пожертвувань розглядається як передача для невиробничого використання, тобто щоб уникнути подвійного рахунку їх вартості у валових витратах необхідно зменшити на цю суму залишки товарів на початок періоду, оскільки ці товари використані на цілі не пов'язані з господарською діяльністю.

Звільнення від ПДВ благодійної допомоги передбачено при передачі її всім перерахованим закладам і організаціям:

аклад науки, фізкультури і спорту;

заклад дошкільного, початкового, середнього, професійно-технічної та вищої освіти;

закладу охорони здоров'я та культури;

релігійні і благодійні організаціям, зареєстрованим в установленому законодавчим порядку;

Незалежно від джерел їх фінансування, крім закладів науки, фізкультури і спорту. Їм надається така можливість в разі, якщо вони утримуються за рахунок бюджетних коштів.

Чи не поширюється пільга з ПДВ на благодійну допомогу у вигляді підакцизних товарів, робіт і послуг; нематеріальних активів, товарів, робіт і послуг, призначених для підприємницької діяльності. [2, 4, 5, 9, 16, 18,]

Звільняються від оподаткування з 1.01.99 р операції з продажу та безкоштовної передачі приладів, обладнання, матеріалів науковим установам та науковим організаціям, вищим навчальним закладам 3-4 рівня акредитації, внесених до державного реєстру наукових організацій, яким надається підтримка держави за умови використання їх виключно для власних потреб.

При здійсненні добровільних пожертвувань у вигляді грошових коштів податкових зобов'язань не виникає, якщо тільки відсутня їх зв'язок з продажем товарів, робіт, послуг. У разі передачі майна податкові зобов'язання виникають у сторони, яка передає, при цьому режим оподаткування залежить від виду переданих цінностей:

1. При передачі підлягають амортизації основних фондів і нематеріальних активів виникають податкові зобов'язання з розрахунку вартості, за якою вони передаються на баланс неприбуткової організації.

2. Якщо подані у вигляді добровільних пожертвувань матеріальні цінності були включені до валових витрат, податкові зобов'язання визначаються виходячи з вартості їх передачі, а податковий кредит зменшувати не потрібно, так як вартість таких матеріальних цінностей включена до валових витрат. [2, 4, 5, 9, 16, 18,]

3. При передачі матеріальних цінностей, що не підлягають амортизації понад 4% нормативу, податкові зобов'язання визначаються виходячи з вартості, по якій передається таке майно, а податковий кредит необхідно відкоригувати в зв'язку з невиробничим використанням товарно-матеріальних цінностей.

У тому випадку якщо добровільні пожертвування здійснюються особам, які не зареєстровані як платник ПДВ, об'єкта для оподаткування по ПДВ не виникає.

Добровільні пожертвування, здійснені фізичними особами, мають пільгу з прибуткового податку. Відповідно до закону, декрету Кабінету Міністрів України, не включається до сукупного оподаткованого доходу суми, які перераховані за заявою громадян (в тому числі фізичних осіб-суб'єктів підприємницької діяльності) у відділення благодійних та економічних фондів, а також підприємствами, організаціями, установами, закладами культури, освіти, науки, охорони здоров'я і соціального забезпечення, які фінансуються з бюджету в межах 12 мінімальних заробітних плат на рік. [2, 4, 5, 9, 16, 18,]

3. Особливості при здійсненні громадською організацією.

3.1 Структура органів правління організації.

Громадські організації (або ж неурядові організації – НУО) як самостійні інституції не лише надають послуги цільовій аудиторії, а й здійснюють управління власними ресурсами (людськими, фінансовими, матеріально-технічними) та процесами, що відбуваються всередині організації (формування кадрової політики, реалізації завдань, ідей і проектів), а також важелями впливу на перебіг дотичних до її діяльності процесів зовнішніх. [21]

Задля якісного управління діяльністю та досягнення поставленої мети НУО формує органи правління. Важливо, щоб при цьому була дотримана політика представництва різних статей і вікових груп. Розподіл функцій у прийнятті рішень, дотримання розмежування повноважень є запорукою високого рівня організаційного розвитку, системності і сталості в реалізації визначених кроків і мінімалізує виникнення кризових ситуацій. Належне врядування дозволяє також обмежувати владу однієї людини (наприклад – керівника) та сприяє ефективному залученню і використанню ресурсів.

Основними управлінськими органами в організації є керівні, виконавчі і контролюючі органи. Їх утворення визначається і регулюється чинним законодавством України (ЗУ «Про громадські об'єднання», «Про благодійну діяльність і благодійні організації»). [21]

Залежно від масштабу діяльності організації та кількості її членів найвищим управлінським органом можуть бути загальні збори, конференція або з'їзд. Зазвичай він збирається раз на рік із метою прийняття найважливіших рішень: створення або ліквідація організації, затвердження Статуту, прийняття та звільнення членів організації, обрання та відкликання членів Правління, Ревізійної комісії тощо. Повноваження цього органу не можуть бути делегованими. [21]

Однак важливі у діяльності організації питання потребують частішого ніж раз на рік вирішення. Задля злагодженої роботи організації, прийняття стратегічних рішень обирають колегіальний орган – Правління, – який може делегувати виконання своїх рішень виконавчому органу. Правління звітує вищому органу (наприклад, Загальним зборам), але має право самостійно ухвалювати рішення від імені організації. До переліку повноважень входить затвердження і звільнення голови Правління, розробка і коригування стратегії розвитку організації, окремих проектів і заходів, затвердження річного бюджету, звіту організації, залучення ресурсів тощо. Колегіальність прийняття рішення запобігає просуванню інтересів окремих осіб. (рис 3.1) [21]

Голова Правління, хоч і не може приймати одноосібних рішень, проте при однаковій кількості протилежних думок членів Правління його голос вважається вирішальним. У повноваження Голови входить складання графіку засідань Правління, формування порядку денного, ведення засідань, нагляд за прийомом і звільненням членів організації, представлення організації на всіх рівнях та ін. [21]

Окрім Правління, організації можуть створити й виконавчий орган на чолі з директором (або окрему одиницю – виконавчого директора), який підпорядковується Правлінню. Його завдання – розробляти і впроваджувати операційні плани, управляти ресурсами, визначати потреба організації, відповідати за ефективність виконання поточних завдань, популяризувати організацію в соціумі. [21]

Необхідними складовими елементами в структурі НУО є Ревізійна комісія та Наглядова рада. Ревізійна комісія підпорядковується найвищому органу правління і контролює виконання його рішень, дотримання організацією чинного законодавства, використання ресурсів (особливо фінансових). Члени Ревізійної комісії можуть брати участь у засіданні Правління, але без права голосу. Наглядова рада виступає більше як дорадчий орган, який сприяє розробці і втіленню стратегії розвитку

організації, врегульовує конфлікт інтересів, стежить за відповідністю діяльності організації проголошеним цінностям, цілям і місії. [21]

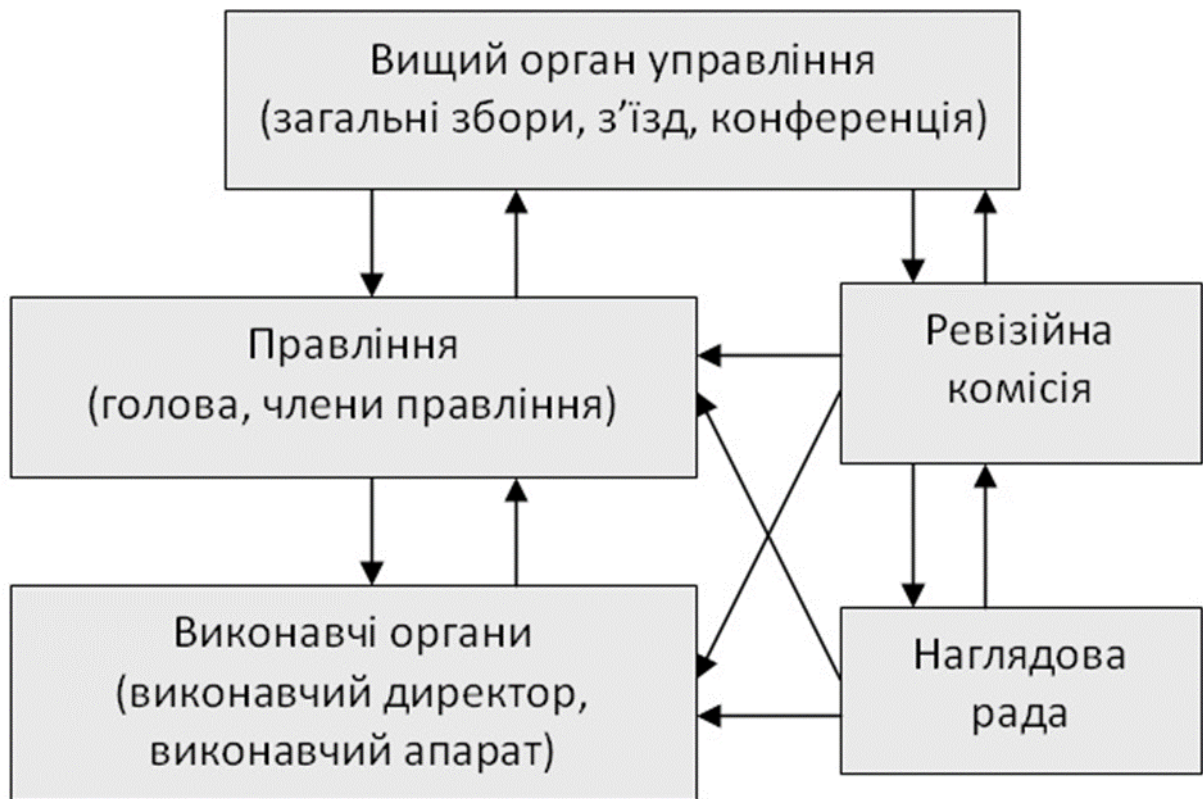

Рис 3.1 Структура органів правління[21]

Попри обов'язковість певних складових елементів, структура організації може змінюватися залежно від потреб – класична (вертикальна, ієрархічна) структура може стати частково децентралізованою, що типово для великих організацій, а також у випадках, коли організації реалізують одночасно кілька проектів, за кожен із яких відповідає окрема група людей.

3.2 Стилi управління

Загалом коли йдеться про стилі управління в громадській організації, то визначальним у побудові взаємозв'язків між органами врядування є людський чинник, а саме – особистість керівника, впливовість якого визначається наявністю в нього лідерських навичок. [21]

Згідно з найбільш поширеною теорією німецько-американського психолога Курта Левіна, існує три стилі лідерства:

авторитарний (коли влада керівника є визначальною, все тримається під суворим контролем);

демократичний (колегіальне вирішення завдань, довіра між членами організації, розвиток їх ініціативності, висока самосвідомість і відповідальність кожного);

ліберальний (низька вимогливість, відсутність дисципліни та чіткого контролю за діями членів колективу). [21]

Важко сказати, який зі стилів управління бажаний для громадської організації – все залежить від того, наскільки самодостатніми, відповідальними, професійними особистостями є члени колективу, як давно і наскільки злагоджено вони працюють разом, у яких умовах діє організація тощо. Більше того, з часом стиль управління може змінюватися, набувати змішаних форм. Проте, з метою запобігання конфлікту інтересів, ключові моменти мають бути задекларовані в цінностях і принципах діяльності організації, а також у нормативних документах про діяльність органів управління (наприклад, у Положенні). Випрацьовуючи політику уникнення конфлікту інтересів, організація лише посилює свій авторитет і впливовість у суспільстві як інституції прозорої та підзвітної, що сприяє залученню серйозного людського і фінансового капіталу. [21]

Висновок

Перехід України до соціально-орієнтованої ринкової економіки виділяється дві сфери практичної діяльності: комерційну, метою якої є отримання прибутку; некомерційну, метою якої є все, що відмінно від отримання прибутку. До другої сфері в першу чергу відносяться громадські організації, благодійні фонди, державні фонди і т. Д.

В процесі аналізу фінансового стану подібної організації було встановлено, що бюджетного фінансування явно не достатньо для нормальної роботи установи. Альтернативним джерелом отримання фінансових коштів є надання послуг населенню, організаціям і установам. Дані кошти враховуються на спецрахунку і використовуються на потреби організації додатково до бюджетного фінансування.

Як додаткові джерела отримання коштів можна також виділити безоплатно фінансову допомогу, залучення коштів інвесторів, спонсорів і меценатів.

Але для інтенсивного залучення подібних засобів, необхідно створити певну привабливість їх вкладення і залучення. Таким стимулом може служити особливий режим оподаткування.

Необхідно виділити позитивним моментом введення нового платежу рахунків бюджетних організацій і нової форми звітності.

Але не дивлячись на впровадження перерахованих заходів робота бюджетних і некомерційних організацій буде не ефективною без зміни методів управління даних організацій.

В першу чергу дані установи повинні отримувати справжню самостійність. Необхідно, щоб якість і ефективність стали головними орієнтирами для всієї системи управління бюджетної сфери. Необхідна наявність певних стимулів і орієнтирів до більш ефективною та якісної праці працівників даної сфери. В якості працівників даної сфери. В якості таких стимулів можна виділити різні надбавки і заохочення.

Не слід нехтувати і маркетинговими дослідженнями в даній області. Вивчення потреб, смаку, і переваг населення може вказати конкретні напрями вкладення коштів, які можуть принести реальні додаткові кошти необхідні для здійснення основної діяльності.

З вищесказаного випливає виділити основні напрями реформування бюджетної сфери.

1. Можливість залучення фінансових ресурсів з інших джерел;
2. Наявність економічної привабливості подібного залучення;
3. Наявність економічних стимулів ефективної роботи персоналу;
4. Надання самостійності в управлінні цих організацій;
5. Наявність маркетингових досліджень;
6. Реформування бухгалтерського обліку бюджетних установ.

У висновку можна відзначити, що дана сфера не набагато відрізняється від сфери, де домінуюча роль відводиться прибутку. У цій області також справедливо працює закон попиту і пропозиції. Необхідно більш глибоке вивчення даного питання в цій галузі. Але і без глибокого аналізу видно, що якщо є попит на певну послугу, необхідно займатися наданням даного "блага". Економічний ефект в даному випадку може не носити яскраво виражений характер. Але в якості винагороди можна вважати встановлення рівноваги за законом попиту-пропозиції. Така рівновага в соціальній сфері тягне за собою сприятливі наслідки і у виробництві. Наприклад: ефективне навчання дає більш висококваліфікованих фахівців; ефективне медичне обслуговування - більш здорових працівників і т.д.

Тому бюджетні та неприбуткові організації вимагають серйозного ставлення як в економічному, так і в соціальному плані.

Список використаної літератури

1. Баканов М.И., Шеремет А.Ю. "Теория экономического анализа". М.: Финансы и статистика, 2015. – 228 с.
2. Белов А.Н. Бухгалтерский учет в бюджетных учреждениях. – М.: Финансы и статистика, 2019 г. – 174 с.
3. Благотворительная помощь неприбыльным организациям//Налоги и бухгалтерский учет, 2019 г., №28, С.34.
4. Гендлер Г.Х. Стимулирующая роль оплаты труда в социально-культурных отраслях. - М. : Экономика, 2018 г. - 172 с.
5. Обществоведение науки и современность - 2000 г., №1, С. 15-23.
6. Габрук О. Неприбуткові організації. // Вісник податкової служби України - 1999 р., №7. - С.10-12.
7. Гранит В.В. Хозяйственный механизм в системе платных услуг. - К.: Наукова думка, 1993.-104 с.
8. Гушта О. Шляхи зміцнення бюджетів органів місцевого самоврядування. // Фінанси України. - 2000 р., 32,с.69-74.
9. Германчук П.К., Петрашко О.І., Ворона О.І. Планування, облік, звітність, контроль у бюджетних установах, державне замовлення та державні закупівлі,- Київ:НПВ-«АВТ»,- 2014-593с.(Інтегрований комплекс)
10. Германчук П.К., Стефанюк І.Б., Рубан Н.І., Александров В.Т., Назарчук О.І. Державний фінансовий контроль: ревізія та аудит,- Київ: НВП – «АВТ»,2014.- 424с(Інтегрований навчально-атестаційний комплекс)
11. Єпіфанов А.О. та ін. Бюджет і фінансова політика України: Навчальний посібник / Єпіфанов А.О., Сало І.В., Д'яконова І.І. – К.: Наукова думка, 2017 – 304с.
- 12.
13. Дикань Л.В., Воїнова Т.С., Бережний Є.Б. Деякі аспекти оподаткування в Україні. // Фінанси України - 1999 р., №4, с. 107-112.

14. Лайкат К.Э., Шаромова В.В. Место и роль налоговой политики в совершенствовании межбюджетных отношений//Финансы -1998 г., № , с. 12.
15. Субботина К.И. Финансирование народного образования. -М.: Финансы и статистика, 1985. -896с.
16. Христенко В.Б. Проблемы и перспективы реформирования межбюджетных отношений// Финансы - 1999 г. №5, с.12-17.
17. Шевчук В.О. Удосконалення процедури контролю за процесом формування бюджетів// Фінанси України - 1999 р., №6, с. 19-28.
18. Энтони Р., Рис Д. Учет: ситуации и примеры. - М.: Финансы и статистика, 1993 - 298 с.
19. Якобсон Л.И. Экономические методы управления в социально-культурной среде. - М.: Экономика, 1991 - 260с.
20. Якобсон Л.И. Эффективность и качество работы в непроизводственной сфере. -М.: Экономика, 1984. -305 с.
21. <http://cd-platform.org/library/statti/1777-struktura-orhaniv-pravlinnia-orhanizatsii-ta-styli-upravlinnia>
22. <https://adminposluga.lis.lurenet.ua/news-385>
23. <https://www.golovbukh.ua/article/7172-opodatkovannya-nepributkovih-organzatsy>